

Також не менш важливими є подання до судів України за порушення прав при авіаперельотах до іноземного авіаперевізника, адже згідно зі статтею 29 ЦПК України, здатність особисто здійснювати цивільні процесуальні права та виконувати обов'язки в суді (цивільну процесуальну дієздатність) мають фізичні особи, які досягли повноліття, а також юридичні особи. Таким чином, представництво іноземних авіаліній не може бути самотійним відповідачем у суді.

На практиці найпоширенішими порушеннями прав і законних інтересів пасажирів є випадки скасування та затримки авіарейсів. Але, проблемним є відшкодування моральної шкоди пасажиром, адже ні один нормативний акт не передбачає відшкодування заподіяної шкоди. В випадках порушення прав потрібно звертатися до судів, відповідних державних органів та консультантів юридичних компаній.

Отже, можна прийти висновку, що захист прав пасажирів при авіаперельотах знаходиться на етапі розвитку та доопрацювання. Але знаючи свої права можна з легкістю виявити правопорушення та знайти способи їх подолання не дивлячись на прогалини законодавства.

Література

1. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 берез. 2004 р. № 1618-IV. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 40 (№№ 40-42). Ст. 492.

2. Про відповідальність перевізників під час здійснення міжнародних пасажирських перевезень: Закон України в ред. від 02 груд. 2010 р. № 2753-VI. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 16. Ст.113.

3. Повітряний кодекс України від 04 трав. 1993 р. № 3167-XII. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 25. Ст. 274.

УДК 347.82 (043.2)

Яцун О.Д., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Романюк В. А., к.ю.н.

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРИН ДОГОВОРУ ПОВІТРЯНОГО ПЕРЕВЕЗЕННЯ

На сьогодні перевезення пасажирів повітряним транспортом є найшвидшим способом пересування їх у просторі та найбезпечнішим серед інших видів перевезень. Саме через низку

таких переваг повітряні перевезення набувають все більшої популярності як у нас в країні, так і за кордоном. Разом із тим все частіше виникають питання з приводу невиконання чи порушень виконання договору перевезення пасажирів повітряним транспортом, зазвичай такі питання стосуються компенсації; відшкодування моральної шкоди; шкоди завданої життю та здоров'ю пасажирів.

Як правило, у науковій літературі зазначається, що основним засобом забезпечення виконання договору повітряного перевезення є цивільно-правова відповідальність. Потрібно звернути увагу на те, що в ЦК України відсутня пряма норма що стосується відповідальності перевізника за договором перевезення пасажирів. Така норма є бланкетною, що за своєю природою відсилає до спеціального законодавства [1]. Так основні гарантії прав пасажирів закріплені через встановлення підстав та меж цивільно-правової відповідальності авіаперевізників у таких нормативно-правових актах як Повітряний Кодекс України та Правила повітряних перевезень пасажирів і багажу, які були прийняті відповідно до вимог Регламенту (ЄС) Європейського Парламенту та Ради від 11 лютого 2004 року «Про запровадження загальних правил компенсації та допомоги пасажирам у разі відмови у перевезенні та скасування чи тривалої затримки рейсів», Монреальської конвенції про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень 1999 року.

Як у міжнародній, так і в національній практиці розрізняють два види цивільно-правової відповідальності: договірну та деліктну. Цей поділ є вкрай необхідним, так як одна і та ж дія або бездіяльність, може являти собою порушення як договірних, так і позадоговірних зобов'язань.

У випадку смерті або тілесного ушкодження пасажирів, а також у разі знищення, втрати чи пошкодження багажу та вантажу, відповідно до Варшавської конвенції відповідальність за шкоду несе перевізник. Якщо відповідальність виникла з вини авіаперевізника, і доведено його халатність, то така відповідальність лежить на ньому [2, с. 22]. Але якщо перевізник доведе, що ним були вжиті всі заходи щодо уникнення шкоди або що їх неможливо було зробити, він звільняється від відповідальності.

Перевізник також несе відповідальність за шкоду, заподіяну у випадку знищення, втрати та пошкодження зареєстрованого багажу або вантажу, якщо подія, яка завдала шкоди, сталася під час повітряного перевезення. Зазвичай перевізник відповідає за незбереження вантажу у розмірі фактично заподіяних збитків.

Шкода або збитки, завдані безквитковому пасажирові, мають відшкодуватися за загальними правилами цивільно-правової відповідальності при урахуванні колізійних норм відповідної держави.

Існують випадки здійснення повітряних перевезень не лише власним транспортом, а наприклад з використанням повітряних суден на підставі договору фрахтування. Відповідальність за договором повітряного чартеру залишається під контролем фрахтувальника, він відповідає за технічну експлуатацію повітряного судна та несе відповідальність за несприятливі наслідки авіаційної події, які виникли із його вини.

У випадку невиконання або неналежного виконання договору перевізником факт порушення договору має бути належним чином зафіксований.

Необхідно зазначити, що пасажир, як сторона договору повітряного перевезення, самостійно несе відповідальність за будь-яку шкоду, завдану авіаперевізнику або особам, перед якими авіаперевізник несе відповідальність за порушення, невиконання або неналежне виконання правил польотів і перевезення, а також за неповідомлення перевізнику інформації або повідомлення неправдивої інформації про свій багаж.

Не менш важливу роль у цивільно-правовій відповідальності відіграє страхування, що є основною умовою перевезення пасажирів та вантажу. Це допоможе уникнути багатьох нюансів у разі виникнення непорозумінь між перевізником і пасажиром [3].

Отже, підсумовуючи все вищесказане, цивільно-правова відповідальність за порушення зобов'язань на транспорті має свої особливості, оскільки її правове регулювання здійснюється не тільки цивільним, а також і спеціальним законодавством, яке враховує специфіку діяльності повітряної галузі.

Література

1. Шумська М.Л. Договір перевезення повітряним транспортом. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/17153/1/%D0%A8%D1%83%D0%BC%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%9C.pdf>
2. Козирєва В.П. Відповідальність перевізника в авіації. Правовий тиждень. 2016. № 3 (89). С. 21-27.
3. Григоров О. Конвенційні стандарти відповідальності повітряного перевізника та законодавча практика України. URL: <http://blogs.korrespondent.net/blog/users/3231532-vtrata-bahazhu-pryaviaperevezenniakh-ta-mizhnarodno-pravovi-normy>.